

De teennagelkrab *Thia scutellata* (Fabricius, 1793) en andere vondsten op de stranden van Koksijde en Oostduinkerke op 23 en 24 december 2003

Natal Severijns

Na het stormweer van 20 december 2003 kon je verwachten dat er enkele dagen later wel wat interessant materiaal zou aanspoelen. En zo gebeurde het ook. Op 23 december bezocht ik samen met Frank Celen het **strand van Koksijde ter hoogte van Ster der Zee**. Tegen de golfbreker en in een strook van zo'n 100 meter lang vóór de parking, was er heel wat materiaal aangespoeld. Volgende tabel geeft een overzicht van de voornaamste vondsten.

Hierbij werd de volgende code gebruikt:

A1 = 1 tot 10 exn.

A2 = 11 tot 100 exn.

A3 = 101 tot 1000 exn.

A4 = meer dan 1000 exn.

L = levend

D = dood

V = vers

VL = met vleesresten

Mollusca – Weekdieren			
<i>Abra alba</i>	A3	L+D	in de vloedlijn
<i>Acanthocardia echinata</i>	2	L+D	1 levend en 1 dood ex., juven., 14.5 en 19.5 mm
<i>Aequipecten opercularis</i>	4	D+V	2 doubln. (1 dood ex.) + 2 losse klepn.; diam. 16 tot 27 mm
<i>Barnea candida</i>	3	L+D	1 levend + 2 dode exn.
<i>Bucinum undatum</i> , eikapsels	A2	V	in de vloedlijn
<i>Cerastoderma edule</i>	A2	L+D	doubln.
<i>Crassostrea gigas</i>	A1	V	doubln.
<i>Crepidula fornicata</i>	A3	L+V	
<i>Donax vittatus</i>	A3	L+D	doubln.
<i>Ensis arcuatus</i>	8	V	doubln.; 2 juven. exn., 55-133 mm
<i>Ensis directus</i>	A4	L+D	A2 exn. levend
<i>Ensis minor</i>	1		doublet, oud
<i>Epitonium clathrus</i>	A2		tot 30 mm
<i>Lutraria angustior</i>	1	L	45 mm
<i>Lutraria lutraria</i>	309	L+D	juven. exn.(17.5-65 mm) + 4 volw. exn. (73-89 mm)
<i>Macoma balthica</i>	A2	D+V	
<i>Mactra corallina</i>	A2	L+D	
<i>Mya arenaria</i>	1		doublet, beschadigd, L = 49.5 mm

<i>Mya truncata</i>	10	V	1 vers doubl. + losse klepn.
<i>Mytilus edulis</i>	A2	L+V	doubln.
<i>Nassarius reticulatus</i>	A2	V	enkele met heremietkreeft
<i>Petricola pholadiformis</i>	A3	L+D	tot 59.5 mm
<i>Spisula solida</i>	A3	L+D	tot 50.5 mm
<i>Tellina tenuis</i>	4	D+VL	doubln.; 2 dood + 2 met vleesresten
<i>Venerupis senegalensis</i>	A3	L+D	
<i>Zirfea crispata</i>	A1		oude kleppen
Crustacea - Krabben			
<i>Carcinus maenas</i>	A2	D	dode exn. + rugschilden
<i>Corystes cassivelaunus</i>	3	D+V	dode exn. + rugschilden
<i>Liocarcinus arcuatus</i>	10	L+D	1 levend ex., 4 dode exn., 5 rugschilden; breedte tot 33 mm
<i>Liocarcinus holsatus</i>	A2	D	dode exn. + rugschilden
<i>Liocarcinus marmoreus</i>	2	D	1 dood ex. + 2 rugschilden; breedte tot 33 mm
<i>Pagurus bernhardus</i>	1	L	in <i>Nassarius reticulatus</i>
Echinodermata - Stekelhuidigen			
<i>Asterias rubens</i>	2	D	diameter tot 24 cm
<i>Echinocardium cordatum</i>	50	V	in vloedlijn voor Schipgatduinen
<i>Ophiura ophiura</i>	2	L	diameter grootste ex.=126 mm
<i>Psammechinus miliaris</i>	15	V	
<i>Raja clavata</i> , eikapsel	2	V	54mm x 70mm en 54mm x 84mm
<i>Scyliorhinus caniculus</i> , eikapsel	3		eikapsels, oude exn.

Het was echt de moeite waard dit aanspoelsel te doorzoeken. Van heel wat soorten werden levende exemplaren of exemplaren met het dode dier aangetroffen. Interessant zijn de vondsten van de gedoornde hartschelp *Acanthocardia echinata*, de wijde mantel *Aequipecten opercularis* en de Amerikaanse boormossel *Petricola pholadiformis* en van tientallen Amerikaanse zwaardscheden *Ensis directus* met levende en dode dieren. Een aparte ervaring was ook het vinden van zulk een grote hoeveelheid (meer dan 300) otterschelpen *Lutraria lutraria* met levende en dode dieren aan onze kust. Deze soort lijkt zich na haar eerste verschijning aan onze kust een paar jaar geleden, hier nu wel echt gevestigd te hebben. Tussen deze massa *Lutraria lutraria* vond ik na een grondige inspectie van de spierindruksel van al de schelpen ook één langerekte slijkschelp *Lutraria angustior*. Deze soort wordt al lang zo nu en dan aan onze kust gevonden, maar altijd maar met één of twee exemplaren tegelijk dus en nooit in grote hoeveelheden. Blijkbaar is dat dus niet veranderd na de komst van *Lutraria lutraria*. De vele, vooral jonge tapijtschelpen *Venerupis senegalensis* met vooral V-vormige vlekkenpatronen waren opvallend mooi en hevig gekleurd, met veel fel rood, groen geel en zelfs blauw. Het meest interessant waren echter de levende exemplaren van de witte boormossel *Barnea candida* die waren aangespoeld. Van deze soort, die net beneden de

laagwaterlijn leeft op een diepte van zo'n 30 tot 50 cm, vind je op het strand immers meestal alleen maar losse kleppen.

Tenslotte waren ook de vondsten van levende en dode exemplaren van de helmkrab *Corystes cassivelaunus*, de gemarmerde zwemkrab *Liocarcinus marmoratus* en de gewimperde zwemkrab *Liocarcinus arcuatus* en van de slangster *Ophiura ophiura* best de moeite waard.

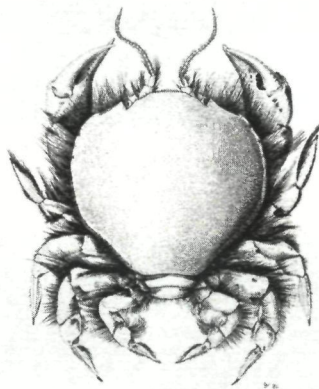
De volgende dag, op 24 december 2003, heb ik de **aanspoelsellijn tussen Oostduinkerke-Bad en St.André** even kunnen onderzoeken. De voornaamste vondsten worden hieronder samengevat.

Mollusca – Weekdieren			
<i>Aequipecten opercularis</i>	3	D+V	20.5-33 mm
<i>Barnea candida</i>	2	D	2 dode exn.
<i>Crepidula fornicata</i>	A2	L+D	
<i>Ensis directus</i>	A4	D+V	doublet; 1 juven.ex.
<i>Ensis minor</i>	1		oud doublet, L=150 mm
<i>Lutraria lutraria</i>	117	L+D	juven. (20-64 mm) + 1 volw. ex. (103 mm)
<i>Macra corallina</i>	20	L+D	28.5-54 mm
<i>Mya truncata</i>	1	V	doublet
<i>Petricola pholadiformis</i>	A2	L+D	verse exn. + enkele levende en dode exn.
<i>Tellina fabula</i>	2	D	
<i>Venerupis senegalensis</i>	A3	L+D	mooi gekleurde juven. exn. + roestbruine volw. exn.
Crustacea - Krabben			
<i>Corystes cassivelaunus</i>	4	D	
<i>Liocarcinus arcuatus</i>	3	D	
<i>Liocarcinus marmoreus</i>	1	D	
<i>Thia scutellata</i>	2	D	breedte rugschilden = 14.5 en 16.5 mm
Echinodermata – Stekelhuidigen			
<i>Psammechinus miliaris</i>	50	D+V	
Pisces – Vissen			
<i>Scyliorhinus canicula</i>	1		oud eikapsel

Het beeld van het aangespoelde materiaal komt in grote lijnen overeen met wat de dag voordien in Koksijde gevonden werd. Opnieuw enkele wijde mantels *Aequipecten opercularis*, Amerikaanse zwaardscheden *Ensis directus* en Amerikaanse boormossels *Petricola pholadiformis* met levende en dode dieren. Opnieuw veel mooi gekleurde tapijtschelpen *Venerupis senegalensis*, veel (dit keer meer dan 100) otterschelpen *Lutraria lutraria* met levende en dode dieren en ook weer enkele witte boormossels

Barnea candida, en enkele helmkrabben *Corystes cassivelaunus*, gewimperde zwemkrabben *Liocarcinus arcuatus* en gemarmerde zwemkrabben *Liocarcinus marmoreus* met dier.

De leukste vondst die dag waren echter twee dode exemplaren van de teennagelkrab *Thia scutellata* (Fabricius, 1793). De breedte van de rugschilden was respectievelijk 16 mm en 14 mm. De enige vondst tot nog toe van deze soort op onze stranden dateert van 1985 (Kerckhof, 1986). Volgens Adema (1991) komt *Thia scutellata* voor vanaf Groot-Brittannië tot en met Sierra Leone aan de Afrikaanse Westkust, en in de Middellandse Zee en heeft de soort een overwegend zuidelijke verspreiding. Ze leeft op een diepte van meer dan 10 meter, op grof zand met een korrelgrote van minimaal 0.25 mm. In de zuidelijke Noordzee komt ze meestal pas voor op een afstand van enkele 10-tallen km uit de kust omdat ze een hoog zoutgehalte (minimaal 34 promille) verkiest, hetgeen verklaart waarom ze zo zelden op het strand gevonden wordt. *Thia scutellata* wordt wel zo nu en dan in de vangsten van onze kustvisserij aangetroffen.

De teennagelkrab, *Thia scutellata* (Fabricius, 1793). (uit Adema, 1991 – tek. J. Wessendorp)

Literatuur

- KERCKHOF, F., 1986. Verslag van de excursie van 4 mei 1985 naar Oostduinkerke. De Strandvlo, 6(1): 12-21.
- ADEMA, J.P.H.M., 1991. De krabben van Nederland en België. Uitg. Nationaal Natuurhistorisch Museum, Leiden.

Buizegemlei III
2650 Edegem